

Inhoudsopgave

VoorwoordIX
Ten geleideXI

Hoofdstuk 1. – Grondslag en reikwijdte van openbare-ordebevoegdheden 1

mr. dr. S.A.J. Munneke

1. Inleiding	1
1.1 Opzet en doelstelling	1
1.2 Korte schets van de historische ontwikkeling tot 1994	1
1.3 Uitbreiding van de bevoegdheden sinds 1994	3
2. Openbare-orderecht als deel van het gemeenterecht	4
2.1 Inleiding	4
2.2 Autonomie en medebewind	5
2.3 De verordenende bevoegdheid van de gemeenteraad	7
2.4 Attributie, delegatie en mandaat van openbare-ordebevoegdheden	11
3. Wat is de openbare orde?	12
3.1 Belang voor bevoegdheidsafbakening.	12
3.2 Betekenis van het begrip openbare orde afhankelijk van juridische context.	14
3.3 Verstoring van de openbare orde	15
3.4 Wanordelijkheden, overlast, en veiligheid	18
4. De handhaving van de openbare orde	19
4.1 Het begrip ‘handhaving’	19
4.2 Handhaving in noodsituaties en ‘normale’ situaties.	20
4.3 Preventieve en repressieve handhaving	20
4.4 Handhaving met feitelijke en juridische middelen: burgemeester en politie	21
4.5 Onmiddellijke en niet-onmiddellijke openbare-ordehandhaving	23
5. Afsluiting.	26

Hoofdstuk 2. – Grondrechtelijke kaders voor de uitoefening van openbare-ordebevoegdheden 27

mr. dr. L.C. Groen

1. Inleiding	27
2. Grondrechten en beperkingssystematiek in de Grondwet	28
2.1 Beperkingen die zijn gebaseerd op de grondwettelijke beperkingsclausule	29
2.2 Beperkingen die niet zijn gebaseerd op de grondwettelijke beperkingsclausule en redelijke uitleg van grondrechten.	30
2.3 Kernrechten en connexe rechten	32
2.4 Toetsingsverbod	34
3. Grondrechten en beperkingssystematiek in het EVRM.	34
3.1 Bij de wet voorzien.	35
3.2 Legitieme doelstelling	39
3.3 Noodzakelijk in een democratische samenleving	42
3.3.1 Vrijheid van vergadering en betoging	43
3.3.2 Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	45
3.3.3 Vrijheid van godsdienst en vrijheid van meningsuiting	46
3.3.4 Vrijheid van verplaatsing	48
4. Samenvatting.	49

Hoofdstuk 3. – Bevoegdheden op grond van artikel 172.53
<i>mr. drs. J.H.A. van der Grinten</i>	
1. Inleiding53
2. Wetsgeschiedenis54
2.1 Artikel 172 lid 254
2.2 Artikel 172 lid 357
3. Toepassing artikel 17260
3.1 Inleiding60
3.2 Toetsingscriteria62
3.2.1 Onmiddellijkheidsvereiste62
3.2.2 Verstoring van de openbare orde of ernstige vrees voor het ontstaan daarvan63
3.2.3 Subsidiariteit64
3.2.4 Proportionaliteit65
3.2.5 Verhouding tot andere regels66
4. Rechtsbescherming67
5. Slot.69
Hoofdstuk 4. – Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast71
<i>prof. mr. dr. J.G. Brouwer en prof. mr. dr. A.E. Schilder</i>	
1. Inleiding71
2. Achtergrond71
3. Maatregelen van de officier van justitie73
4. Maatregelen van de burgemeester74
4.1. Inhoud van maatregelen74
4.1.1 Gebiedsontzegging74
4.1.2 Groepsverbod75
4.1.3 Meldingsplicht75
4.1.4 Duur van maatregel76
4.2 Toepassingsvoorwaarden77
4.2.1 Verstoring van de openbare orde77
4.2.2 Verstoring van de openbare orde in groepsverband77
4.2.3 Ernstige verstoring van de openbare orde78
4.2.4 Herhaaldelijke ordeverstoring79
4.2.5 Ernstige vrees voor verdere ordeverstoring80
4.2.6 Private sanctie en vrees voor verdere verstoring80
4.3 Andere toepassingsvoorwaarden: beginselen van behoorlijk bestuur81
5. Verhouding burgemeesters onderling: ‘het overeenkomstige bevel’82
6. Burgemeester en officier van justitie83
7. Voetbalwet en Apv83
8. Rechtsbescherming84
9. Conclusies85
Hoofdstuk 5. – Woonoverlast87
<i>mr. dr. A.E.M. van den Berg</i>	
1. Inleiding87
2. Artikel 174a Gemeentewet (‘Wet Victoria’)87
2.1 De bevoegdheid87
2.2 Achtergrond van de bevoegdheid88

2.3	Parlementaire behandeling wetsvoorstel89
2.4	Toepassing van de bevoegdheid90
2.4.1	Woning, niet voor het publiek toegankelijk lokaal en bij die woning of dat lokaal behorend erf90
2.4.2	Gedragingen in de woning of het lokaal of op het erf de openbare orde rond de woning.92
2.4.3	Verstoring van de openbare orde rond de woning, het lokaal of het erf93
2.5	Dossieropbouw.94
2.6	Preventieve sluiting.94
2.7	Duur van de sluiting95
2.8	Begunstigingstermijn/waarschuwing95
2.9	Kostenverhaal95
2.10	Compensatie bieden?.96
2.11	Strafrechtelijke handhaving96
2.12	Rechtsbescherming.97
2.13	Toepassing in de praktijk.97
3.	Wetsvoorstel tot wijziging artikel 174a Gemeentewet98
4.	Artikel 13b Opiumwet ('Wet Damocles')99
4.1	De bevoegdheid	100
4.2	Parlementaire behandeling wetsvoorstel	100
4.3	Toepassing van de bevoegdheid	102
4.3.1	Woningen, lokalen en daarbij behorende erven	102
4.3.2	Verkopen, afleveren of verstrekken danwel daartoe aanwezig zijn	102
4.4	Illegale hennepteelt.	102
4.5	Verwijtbaarheid	103
4.6	Duur van de sluiting	103
4.7	Begunstigingstermijn.	104
4.8	Sluitingsbeleid	104
4.10	Tijdsverloop	105
4.11	Kostenverhaal	105
5.	Het vervolgtraject: 'Wet Victor'	106
6.	Artikel 17 Woningwet	107
7.	Conclusie	107
Hoofdstuk 6. – Noodbevel en noodverordening		109
<i>mr. dr. M.A.D. W. de Jong</i>		
1.	Inleiding	109
2.	De bevoegdheid	110
2.1	Wetsgeschiedenis.	110
2.2	Waarom noodbevoegdheden toepassen?	111
3.	Toepassing van de bevoegdheid	112
3.1	Bevel of verordening	112
3.2	Noodzakelijke en proportionele maatregelen in uitzonderlijke omstandigheden	113
3.3	Verhouding tot geldende regelgeving en verdragen	115
3.3.1	Grondrechten.	116
3.3.2	Geweld	117
3.4	Subsidiariteitsbeginsel	118
3.5	Kenbaarheid, bekendmaking en inwerkingtreding	118

3.6	Uitvoering van noodmaatregelen	120
4.	Controle, toezicht en rechtsbescherming	121
5.	Conclusie	123

Hoofdstuk 7. – Cameratoezicht 125

Drs. S. Flight

1.	Inleiding	125
2.	Toepassingsgebied	125
2.1	Relevante wettelijke regelingen	125
2.2	Het wetsartikel stap voor stap	126
3.	Bevoegdheid	127
3.1	Wetsgeschiedenis en aanleiding van de bevoegdheid	127
3.2	Wetsvoorstel voor flexibel cameratoezicht	129
4.	Toepassing bevoegdheid in de praktijk	131
4.1	Cameratoezicht op basis van algemene privacywetgeving (1998 – 2005)	131
4.2	Cameratoezicht op basis van artikel 151c Gemeentewet (2006 – 2010)	133
4.3	Verdere groei gemeentelijk cameratoezicht (2011 – 2014)	134
5.	Interpretatie van de wet	134
5.1	Ander doel dan openbare orde handhaving.	134
5.2	Private partijen die de openbare weg filmen	135
6.	Rechtsbescherming en controle door de raad.	138
6.1	Bezwaar	138
6.2	De rol van de gemeenteraad	139
7.	Conclusie	141

Hoofdstuk 8. – Preventief fouilleren 143

Prof. mr. dr. L.J.J. Rogier

1.	Inleiding	143
2.	Bevoegdheid	143
3.	Aanleiding van de bevoegdheid en wetsgeschiedenis	144
4.	Uitleg van de bevoegdheid	147
5.	Toepassing van de bevoegdheid.	150
6.	Rechtsbescherming.	152
7.	Conclusie	159

Hoofdstuk 9. – Wet openbare manifestaties 163

mr. B. Roorda

1.	Inleiding	163
2.	Bevoegdheid	163
2.1	Aanleiding van de Wom-bevoegdheden	165
2.2	Uitleg en toepassing van de Wom-bevoegdheden.	166
3.	Rechtsbescherming.	182
3.1	De bestuursrechtelijke weg.	183
3.2	De civielrechtelijke weg	186
	Conclusie.	186

Auteursbeschrijving 189